

Från ord till handling – på väg mot en nationell biblioteksstrategi Yttrande från Föreningen Folkbibliotekens Vänner i Göteborg

Föreningen Folkbibliotekens Vänner är en liten ideell förening som arbetar för att stödja och utveckla folkbiblioteken i Göteborg och då speciellt deras folkbildande och demokratiska roll. Föreningen har inte resurser att kommentera hela strategiförslaget utan väljer några frågor vi ser som extra angelägna att lyfta fram utifrån vårt perspektiv.

Generellt uppskattar vi att strategin innehåller ett flertal konkreta förslag varav vi är positiva till de flesta. Som vi ser det är det viktigt att strategin blir en konkretisering och förstärkning av bibliotekslagen och inte ännu en av alla dessa till intet förpliktigande fluffiga ordsuffléer som kulturvärlden och politiken är fulla av.

Vi anser att bibliotekslagens ändamålsparagraf bör kompletteras i strategin med en definition av folkbibliotek innefattande kvalitetskriterier vad gäller lokaler, öppettider, personal och mediebestånd samt fastslå att de ska vara offentligt finansierat. Folkbibliotek ska liksom falukorven ha ett namnskydd. I detta sammanhang vill vi också påtala att detta med meröppna bibliotek, dvs bibliotek utan personal öppna för en begränsad grupp, absolut inte är någon fullgod biblioteksverksamhet. Det utesluter barn och ungdomar och alla de som behöver personalens hjälp och stöd, dvs de grupper som ska prioriteras enligt bibliotekslagen. Dessutom handlar det om säkerhet och trygghet. Vi anser därför att meröppet bara kan vara aktuellt i mycket begränsad omfattning.

Vi är emot privatiserade folkbibliotek, bibliotek på entreprenad. Inte bara därför att vi är negativa till vinster i välfärden utan framförallt därför att det skapar en marknad och konkurrenssituation. Biblioteksverksamhet bygger på samverkan, solidaritet, nätverk och inbördes hjälp, det svenska sambiblioteket, vilket slås sönder istället för utvecklas då marknadstänkande och konkurrens kommer in i bilden.

Vi kräver att vuxenutbildningens ska ha tillgång till bibliotek och att detta skrivs in i bibliotekslagen och får en statlig finansiering.

Vi vill speciellt framhålla det positiva i att strategin betonar vikten av den mångspråkiga biblioteksverksamheten och att bibliotekens uppgift i detta i första hand gäller att tillgängliggöra media. Vi välkomnar därför förslaget att utöka IBs mandat och förutsätter att det innebär betydligt utökade resurser. Vi förslår dessutom att det nya Världslitteraturhuset i Gamlestaden i Göteborg får ett liknande uppdrag

och resurser därtill. Det mångspråkiga ska inte ses som ett problem utan som en självklar och naturlig del av den dagliga biblioteksverksamheten, vilket det varit t ex i Gamlestadens bibliotek sedan det öppnade 1960 i skuggan av SKF, då med böcker på italienska, ungerska, estniska och finska. Sedan tillkom turkiska, serbokroatiska, spanska etc. Sverige har en språklig rikedom och det ska även biblioteken ha och självklart kostar detta mer än språklig enfald.

Detta leder helt naturligt över till frågan om en gemensam digital plattform för biblioteken. Det är ingen fråga utan en självklarhet. Som det är nu varierar det mellan kommunerna vilken digital tillgång invånarna har till databaser och andra onlinetjänster. Att upphandla och hantera dessa nyttigheter kräver tid och pengar och resurser och kompetens varierar. Ett statligt nationellt ansvar för såväl upphandling som finansiering och tillskapande och förvaltande av det som skapas inom biblioteksvärlden skulle verkligen kunna ge, åtminstone vad gäller det digitala, en radikalt mer jämlik biblioteksstandard. Det finns flera exempel på digitala resurser som skapats inom biblioteksvärlden och som av brist på resurser sedan försvunnit ut i cyberspacen och som hade kunnat vara fortsatt till stor nytta för hela biblioteksvärlden. Självklart ska denna plattform vara mångspråkig och tillgängliggöra digitala källor på de språk som talas i landet.

Vår förhoppning är att strategin, när den väl blir till handling, ska bidra till ett mer jämlikt biblioteksväsen med höga krav på kvalitet vad gäller såväl tillgänglighet som innehåll.

Göteborg 2018-10-30

för Folkbibliotekens Vänner I Göteborg
Ingrid Atlestam
sekreterare